

Actieve informatievoorziening

Aan : de gemeenteraad
Kopie aan :
Portefeuillehouder : E.M. Gosselink
Datum vergadering BenW : 18 maart 2025
Kenmerk : Z126107/INT25-61442
Onderwerp : Aanpassing werkwijze woningbouw en geitenhouderijen

Achtergrondinformatie

Sinds 2007 wordt al onderzocht of er een relatie is tussen longontsteking bij omwonenden van nabijgelegen veehouderijen. Deze onderzoeken zijn/worden uitgevoerd door het RIVM samen met Nivel, Universiteit Utrecht en WUR^[1] en zijn gepubliceerd onder het programma Veehouderij en Gezondheid en het programma Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO). De laatste onderzoeken, gericht op de relatie tussen longontstekingen en geitenhouderijen, zijn uitgevoerd in de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Utrecht en Overijssel.

Men heeft onderzocht of al eerder aangetoonde verbanden ook in de latere jaren nog bestonden en waarom mensen die wonen in de buurt van geitenhouderijen (lees: binnen twee kilometer) vaker een longontsteking hebben. De conclusie van het RIVM-onderzoek is dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen. Echter: er is nog (steeds) geen causaliteit aangetoond. Minister Agema van Volksgezondheid heeft de Gezondheidsraad gevraagd zo mogelijk in het derde kwartaal advies uit te brengen over het laatste VGO-onderzoek.

We vragen zowel landelijk en provinciaal aandacht voor dit onderwerp. We gebruiken onze netwerken zoals ook de P10 om dit onder de aandacht te brengen.

Standpunt rechtspraak

In de jurisprudentie is tot op heden nog niet één lijn te ontdekken over dit onderwerp. Er zijn uitspraken waarbij woningbouw doorgang krijgt omdat wetenschappelijk niet onomstotelijk vaststaat dat er een causaal verband is, maar de rechtspraak laat ook zien dat het voorzorgsbeginsel een reden kan zijn om (voorlopig) af te zien van woningbouw. In beide gevallen hangt het af van de motivering door het bevoegde gezag.

Situatie gemeente Bronckhorst

In de gemeente Bronckhorst zijn zes geitenhouderijen gevestigd. Er staan ca. 3000 bestaande woningen binnen een straal van twee kilometer van een geitenhouderij. Het gaat dan om woningen in de kernen Kranenburg, Medler, Wichmond, Velswijk, Keijenborg en een rand van de kern Zelhem. Verder gaat het om woningen in het buitengebied en in Hengelo (Gld) ligt de rand van het bedrijventerrein binnen twee kilometer van een geitenhouderij. Het gemeentehuis valt net niet in een zone van twee kilometer.

In de afgelopen jaren is binnen Bronckhorst meerdere keren gesproken over dit onderwerp. De publicatie van meerdere VGO-onderzoek over de periode 2016-2019 was voor het college aanleiding om op 30 november 2021 een actieve informatievoorziening aan de raad voor te leggen. Vervolgens is daar in de raadsvergadering van 27 januari 2022 over gesproken. Ook in de raadsvergadering van 23 mei 2023 was dit onderwerp van gesprek als ook in de raadsvergadering van 25 april 2024 (woningbouw Velswijk).

Tijdens deze raadsvergaderingen is gesproken over de risico's voor de huidige inwoners van Bronckhorst maar met name ook over de consequenties van de onderzoeken voor onze woningbouwopgave. Voor beide aspecten werd geconstateerd dat geen zicht was/is op een door de wetenschap onderbouwd causaal verband. Door het ontbreken van die causaliteit hanteert de gemeente Bronckhorst tot op heden het standpunt dat initiatieven voor woningbouw binnen een straal van 2 kilometer onder voorwaarden worden afgehandeld. Daarbij is overwogen dat:

- gezondheid voor onze inwoners erg belangrijk is.
- het toevoegen van woningen een groot maatschappelijk belang is.
- de onderzoeken nog (steeds) geen doorslaggevende wetenschappelijke inzichten geven over het causale verband.
- vanuit het algemene belang zorgvuldigheid in de besluitvorming geborgd is door wel voorwaarden te stellen aan partijen.
- zodra de causaliteit is aangetoond, aangenomen wordt dat landelijke/provinciale (bron)maatregelen zullen worden getroffen om de risico's te beperken.

Om invulling te geven aan de zorgvuldigheid wijzen we initiatiefnemers op de mogelijke risico's en verwijzen we naar de landelijke onderzoeken. Ook wordt van initiatiefnemers verwacht dat in de toelichting van het omgevingsplan wordt onderbouwd waarom doorgang van het plan mogelijk is. Verder wordt via een anterieure overeenkomst geborgd dat initiatiefnemers potentiële kopers op de hoogte brengen van de aanwezigheid van de geitenhouderij en de mogelijke risico's.

Laatste inzichten leiden tot andere werkwijze

Het laatstverschenen VGOIII-onderzoek laat zien dat er een mogelijke relatie ligt tussen geitenhouderijen en het vaker voorkomen van longontsteking. Deze laatste inzichten zijn aanleiding om de bestaande werkwijze te herzien.

Het college heeft besloten om een zone van 500 meter in te stellen waarbinnen voorlopig niet wordt meegewerkt aan de ontwikkeling van gevoelige bestemmingen. Voor één locatie wordt een uitzondering gemaakt. Onder 'Effect van het besluit' wordt dat verder toegelicht.

Toelichting nieuwe werkwijze

Gemeenten worden door de GGD en het RIVM geadviseerd om in hun besluitvorming over nieuwe bestemmingen het verhoogde risico op longontsteking mee te wegen. Volgens het RIVM is de kans op een longontsteking het grootst voor mensen die in een straal van 500 meter om geitenhouderijen wonen.

Vanuit het voorzorgsprincipe heeft het college besloten om daarom een zone van 500 meter in te stellen. Het advies van de Gezondheidsraad wordt eerst afgewacht, waarna opnieuw zal worden bekeken of er aanleiding bestaat om eventuele aanvullende maatregelen te nemen of dat wellicht de zonering van 500 meter kan worden ingetrokken. Daarvoor wordt eerst de berichtgeving van de Gezondheidsraad afgewacht.

Effect van het besluit

Uit een eerste verkenning blijkt dat 3 initiatieven binnen een zone van 500 meter van een geitenhouderij liggen (zie bijlage). Het gaat daarbij om ongeveer 34 woningen, waarvan naar schatting dertig woningen zijn voorzien op de huidige tennisbanen in Keijenburg. Door in te stemmen met het voorstel worden deze initiatieven voorlopig 'bevroren' in afwachting van het advies van de Gezondheidsraad.

Voor één ontwikkeling heeft het college besloten om - ondanks de in te stellen zonering - medewerking voort te zetten. Het betreft de bouw van een levensloopbestendige woning in de kern van Keijenburg. Deze komt op een afstand van ongeveer 360 meter van een geitenhouderij te liggen. Redenen hiervoor zijn het feit dat de woning aansluitend aan de bestaande bebouwing van Keijenburg wordt gebouwd en dat de planprocedure zich al in de eindfase bevindt (vaststelling is voorzien in het eerstvolgende veegplan). Hierdoor zijn verwachtingen bij de aanvrager gewekt. Verder is de aanvrager aan het begin van de planprocedure al over de aanwezigheid van de geitenhouderij geïnformeerd en heeft hij/zij desondanks de keuze gemaakt om de procedure toch voort te zetten.

Bijlage

- Kaart geitenhouderijen (zone 500 meter) en woningbouwplannen

Legenda

 Gemeentegrens

 Geitenboerderij

 Geitenboerderij cirkel straal 500m

 Woningbouwinitiatieven Lijst 500m
(34 woningen)

